

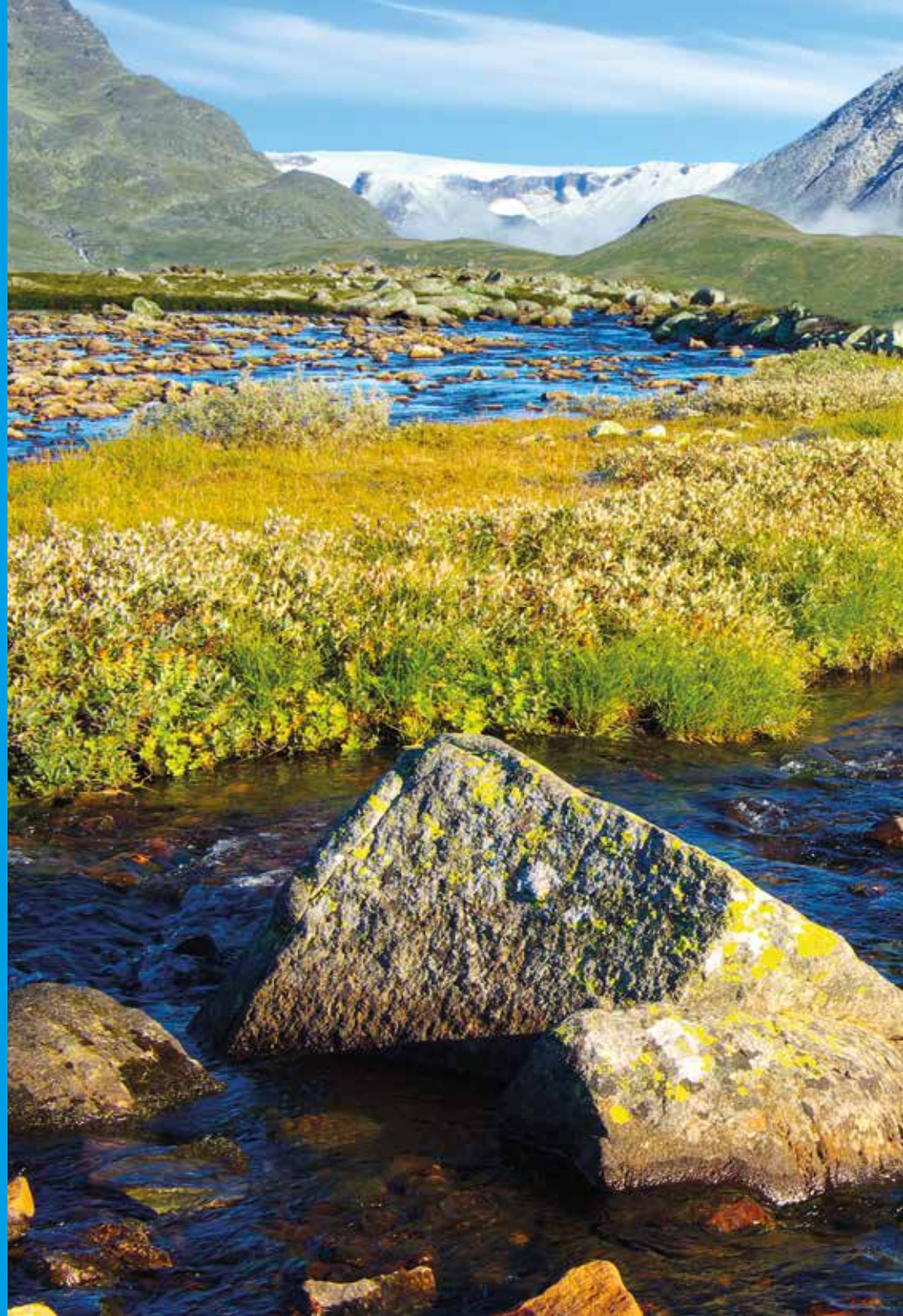

An aerial photograph of a coastal road in Norway. The road curves along a rocky coastline, leading to a long bridge that spans across a body of water. In the background, there are mountains under a cloudy sky. The overall scene is scenic and captures the rugged beauty of the Norwegian coast.

LANNOO'S AUTOBOEK NOORWEGEN

ON THE ROAD

Lannoo

TOP 10

1 OSLO Blz. 99–117

De ligging vlak bij een fjord en de uitgestrekte bossen net buiten de stadsgrenzen maken van Oslo een van de mooiste hoofdsteden van Europa. Erg bezienswaardig zijn ook de winkelboulevards Karl Johan en Aker Brygge en het museumeiland Bygdøy. Bovendien zijn de opera, het Munchmuseum, het Astrup Fearnley Museum en het Nationaal Museum architectonische pareltjes.

2 BERGEN Blz. 163–172

Tussen de veelkleurige houten huizen rondom het havenbekken komt de middeleeuwse Hanze weer tot leven. De stad is weliswaar bekend om haar langdurige regenval, maar dat brengt niemand uit zijn humeur. De vismarkt, het Hanzemuseum, het Kunstmuseum en natuurlijk het uitzicht van boven over de stad zijn een must. In Bergen is het bijna het hele jaar door hoogseizoen.

3 STAAFKERK BORGUND Blz. 189, 190

Staafterkerken zijn bijna alleen nog in Noorwegen te vinden. De meest authentieke is die van Borgund aan het begin van het Lærdal. Ook de staafterkerken van Heddal, Urnes, Eidsborg en Hopperstad zijn een bezoek waard.

4 JOTUNHEIMEN Blz. 204, 205

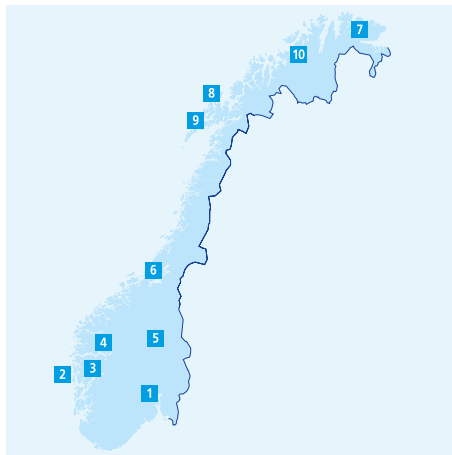
'Het land van de reuzen', zo luidt de vertaling van de Noorse naam, is het meest alpiene landschap van Noorwegen, bekend om zijn uitstekende wandelmogelijkheden en voortdurend nieuwe uitzichten op hoogvlakten, bergtoppen en gletsjers.

5 RØROS Blz. 209

De bijna compleet bewaard gebleven mijnstad uit de 18de eeuw behoort tot het Unesco-Werelderfgoed. Donkere slakkenbergen midden in de stad herinneren aan de koperwinning, de kleine houten huisjes aan het harde dagelijkse leven van de arbeiders.

6 NIDAROS DOMKIRKE IN TRONDHEIM Blz. 217, 218, 221

Boven op het graf van Olav de Heilige werd de schitterendste kathedraal van Scandinavië opgetrokken. In de dom, die na een bijna eindeloze restauratie weer in een perfecte toestand is, worden de Noorse koningen gezegend.

7 HURTIGRUTEN Blz. 224, 235, 246

Er bestaat wellicht geen mooiere en comfortabelere manier om de Noorse kust te ontdekken dan met de schepen van de Hurtigruten. 2500 zeemijlen met adembenemende uitzichten op fjorden, scheren, bergen, gletsjers en steden. Een van de bestemmingen van deze buitengewone zeereis is de Noordkaap.

8 WALVISSAFARI IN ANDENES Blz. 229, 230

De eilandengroep van de Vesterålen is niet zo ruig als de Lofoten, maar weet toch bezoekers te lokken dankzij de walvissafari's. Voor de kust van Andenes is de kans groot dat u deze zeereuzen te zien krijgt.

9 LOFOTEN Blz. 227–249

De wild gekloofde rotseilanden boven de poolcirkel zijn een paradijs voor watersporters, hengelaars en bergbeklimmers. De sappig groene weiden, witte zandstranden en rode *rorbu*'s zijn een streling voor het oog.

10 ROTSTEKENINGEN VAN HJEMMELUFT Blz. 253

De mensen uit de steentijd hebben ons ongeveer drieduizend rotstekeningen achtergelaten, allemaal moeizaam in het harde graniet gekrast. De betekenis van de tot 6000 jaar oude kunstwerken bij Alta is tot op vandaag onbekend, maar fascinerend zijn ze in ieder geval.

INHOUD

INLEIDING – UITGESTREKT LAND IN HET HOGE NOORDEN	9
Van de warme stranden aan de zuidkust naar de gure Noordkaap	
PRAKTISCHE INFORMATIE	19
OVERNACHTEN	43
DE MOOISTE ROUTES DOOR NOORWEGEN	
Inleiding Rondreis door Noorwegen	58
Route 1 Rondreis door het zuiden	60
Route 2 Van Oslo naar het Hoge Noorden	80

DE MOOISTE REGIO'S VAN NOORWEGEN

REGIO 1	Oslo en omgeving	99
	Unieke ligging tussen fjord en bossen	
REGIO 2	Zuidkust en Telemark	125
	Een droom van zon, zee en strand	
REGIO 3	West-Noorwegen – zuidelijk deel	145
	Contrasten tussen de Hardangerfjord, Hardangervidda en Kaap Lindesnes	
REGIO 4	Bergen en omgeving	163
	Jonge universiteitsstad met oude wortels	
REGIO 5	West-Noorwegen – noordelijk deel	179
	Prachtige landschappen tussen de Sognefjord en de Jostedalbre	
REGIO 6	Fjelden en dalen in het oosten	197
	Tussen kaal hooggebergte en bosrijke dalen	
REGIO 7	Trondheim en omgeving	215
	De bakermat van het Noord-Europese christendom	
REGIO 8	Nordland	227
	Land van de middernachtzon en het poollicht	
REGIO 9	Finnmark en Troms	251
	Eenzame uitgestrektheid van het noorden	
REGIO 10	Spitsbergen	269
	Schrale rotseilanden in de noordelijke IJszee	
GESCHIEDENIS		283
	Markante data en gebeurtenissen	
Plaatsnamen- en trefwoordenregister		292
Personenregister		295
Fotoverantwoording		296

◀ Populair vanwege de spectaculaire foto's: de Kjeragbolten, de ingeklemde rots aan de Lysefjord

PRAKTISCHE INFORMATIE

Aanbevolen literatuur	19	Logeren	30
Allemansrecht	20	Met kinderen in Noorwegen	31
Autorijden/autoverhuur	21	Nationale parken	31
Diplomatieke vertegenwoordigingen	23	Noodgevallen/belangrijke telefoonnummers	33
Douane	23	Openbaar vervoer	33
Drugs	24	Openingstijden	34
Eten en drinken	24	Pers/televisie/bioscoop	34
Feestdagen en festiviteiten	26	Post/postzegels	35
Foaien	27	Roken	35
Geld/creditcards/banken	27	Sport en ontspanning	35
Geneeskundige verzorging en gezondheid	27	Stroom	38
Heenreis	28	Telefoneren	38
Huisdieren	28	Tijdzone	39
Informatie	28	Tips voor reizigers met een beperking	39
Inkopen	29	Veiligheid	39
Internet	29	Woordenschat voor onderweg	40
Klimaat/kleding/reistijd	30		

AANBEVOLEN LITERATUUR

- **Dahl, Kjell Ola:** *Gevangen in het web* (Signatuur, 2008, 239 blz.). Raadselachtige moorden in Oslo brengen de onbehouwen en cynische commissaris Gunnarstranda bijna tot wanhoop. Meesterlijk en spannend geschreven misdaadroman.
- **Gardner, Jostein:** *De wereld van Sofie* (Houtekiet, 2015, 560 blz.). In meer dan 40 talen vertaalde bestseller, die inmiddels ook is

verfilmd. Een roman over de geschiedenis van de filosofie. Oorspronkelijk geschreven voor jongeren, maar ook voor volwassenen een interessant en aangenaam boek.

- **Holt, Anne:** *Schaduw dood* (Cargo, 2013, 320 blz.). Misdaadroman en sociale roman. Het verhaal gaat niet alleen over de moord op de achtjarige Sander, maar ook over de aanslagen in Oslo en op het eiland Utøya, waarbij

▲ Unesco-Werelderfgoed: de staafkerk in Urnes aan de oever van de Lustrafjord

de extreemrechtse terrorist Anders Breivik 77 mensen doodde.

- **Fossum, Karin:** *Eva's oog* (Oorsprong, 2012, 442 blz.) en *Kijk niet achterom* (Manteau, 2011, 312 blz.). Sober, realistisch geschreven en spannend tot de laatste pagina – allebei van de bekroonde schrijfster.
- **Bengtsson, Frans Gunnar:** *De langschepen: avonturen van een Viking met de naam Rode Orm* (Lebowski, 2014, 576 blz.). Net als zoveel Vikingen trok ook Rode Orm rond het jaar 1000 door de wereld, van Ierland tot de Zwarte Zee. Deze tocht ging gepaard met plunderingen, moorden en branspartijen. Bijzonder onderhoudende roman met een historische achtergrond.
- **Hamsun, Knut:** *Langs overwoekerde paden* (De Arbeiderspers, 1978, 152 blz.). Dagboek uit de jaren 1945–1947 dat de bejaarde Nobelprijswinnaar bijhield vanaf het moment van zijn arrestatie vanwege zijn Duitsgezinde houding tot de dag van de uitspraak van het

vonnis. Een groot dichter maakt de balans op van een lang, succesvol leven dat eindigde met een tragische vergissing.

ALLEMANSRECHT

Het 'allemansrecht' is een door de eeuwen heen geëvolueerde gedragscode, die in heel Scandinavië geldt en het verblijf van mensen in de natuur regelt. Deze overgeleverde regels zijn uniek in Europa, maar functioneren helaas alleen in dunbevolkte gebieden. Aangezien de natuur in Scandinavië erg kwetsbaar is, verdraagt ze slechts een beperkt aantal bezoekers. Daarom luidt de belangrijkste regel: laat geen sporen na van uw aanwezigheid!

U dient de volgende regels in acht te nemen: u kunt zich overal vrij in de natuur bewegen, maar u mag geen landbouwgrond betreden.

Bij het kamperen, hengelen en zwemmen dient u op een afstand van minimaal 150 meter te blijven van huizen en hutten.

▲ Noors gletsjermeer in vogelperspectief

Geen afval achterlaten, weidegrond niet onnodig betreden, hekken achter u sluiten, geen verse takjes afbreken, geen hout hakken.

De rust van de dieren niet verstoren, afstand houden van nesten, van half april tot half september absoluut geen vuurtjes stoken in het bos.

Alleen planten plukken die u ook werkelijk zult opeten, geen beschermde planten plukken of uitgraven.

AUTORIJDEN/AUTOVERHUUR

De meeste Noorse wegen zijn in goede staat. Alleen sommige kleine secundaire wegen zijn niet verhard. Veel trajecten tellen echter heel wat bochten, zijn deels smal of hebben maar een rijbaan. Het is raadzaam daarmee rekening te houden bij de planning van een tocht. Zelfs op de erg goed aangelegde Europawegen schiet u door de zeer defensieve Noorse rijstijl en de ontelbare snelheidsbeperkingen maar langzaam op. In het algemeen is het verkeer niet druk en rijden de Noren uiterst voorzichtig.

De **maximumsnelheid** buiten de bebouwde kom bedraagt 80 km/u. Alleen op enkele autosnelwegen is 90 km/u toegelaten en op enkele stukken weg langs de E 6 in de buurt van Oslo 100 km/u. Binnen de bebouwde kom geldt de maximumsnelheid van 50 km/u, in woongebieden meestal 30 km/u. Auto's met aanhangwagens mogen slechts 60 km/u rijden. Verkeersdrempels, die steeds aangekondigd worden, treft u niet alleen aan in woongebieden, maar ook op doorgaande wegen.

In Noorwegen moet u ook overdag met **dimlicht** rijden. Zowel voorin als achterin de auto is het gebruik van de **gordel** verplicht, net als een speciaal **kinderzitje**.

Bij een verblijf van maximaal drie maanden hebt u alleen een **nationaal rijbewijs** nodig. De alcoholbepalingen zijn erg streng; het **maximaal toegestane alcoholpromillage** bedraagt 0,2 promille. Bij overtredingen wachten ook buitenlandse automobilisten intrekking van het rijbewijs en een gevangenisstraf.

◀ Gebouwd in drakenstijl:
het Holmenkollen Park
Hotel in Oslo

OVERNACHTEN

Hotels, B&B's, campings en jeugherbergen

Algemene informatie over accommodatiemogelijkheden vindt u in het hoofdstuk 'Praktische informatie'.

Veel hotels verlagen over het algemeen hun tarieven in de zomer. Ze trachten toeristen te lokken met lastminuteraanbiedingen of allerlei kortingen. Het is daarom altijd raadzaam de prijzen te vergelijken. De aangegeven **prijsklassen** voor een tweepersoonskamer zijn alleen ter oriëntatie:

€ – minder dan 1000 NOK

€€ – 1000 tot 2000 NOK

€€€ – meer dan 2000 NOK

ÅLESUND

HOTEL BROSUNDET

Apotekergata 5
6004 Ålesund
T 70 11 45 00
www.hotelbrosundet.com

Dit art-nouveaugebouw valt onder monumentenzorg. Het bevindt zich vlak bij het water in het centrum van de stad. Het voormalige pakhuis is mooi gerenoveerd en modern uitgerust. Alle kamers zijn verschillend ingericht. Een van de kamers bevindt zich in de iets verderop gelegen vuurtoren Molja Fyr. €€€

ÅNDALSNES

MJELVA CAMPING

 6300 Åndalsnes
 T 71 22 64 50
 www.mjelvacamping.no
 3 kilometer van Åndalsnes met

uitzicht op de bergwereld van het Romsdal. Excursiemogelijkheden naar de Trollstigen. Tenten, caravans en campers, maar ook hutten in verschillende prijscategorieën. Veel sportactiviteiten, van wandelen, hengelen en kanoën tot golf. €–€€

ALTA

ALTA IGLOO HOTEL

Alta Friluftspark, Sorrisniva 20
9518 Alta
T 78 43 33 78
www.sorrisniva.no

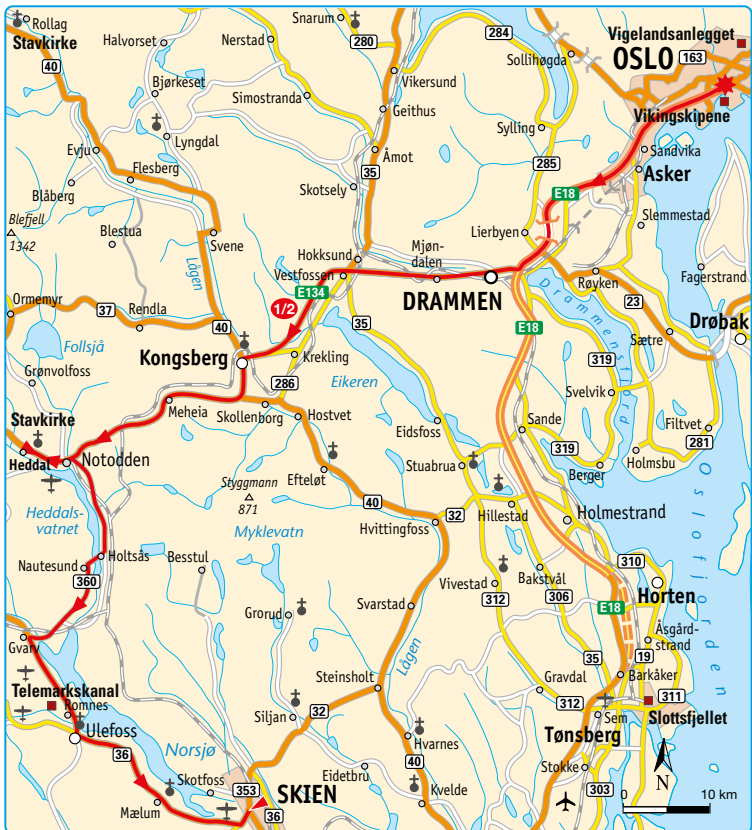
Het grootste en noordelijkste ijs hotel van Noorwegen ligt circa 15 kilometer buiten het stadscentrum in het Alta Friluftspark. Elk jaar rond half januari, wanneer de poolnacht ten einde loopt, wordt een reusachtige iglo gebouwd. Alles is van ijs en sneeuw: de kamers en suites, de bedden en zelfs de glazen aan de bar.

ROUTE 1

Rondreis door het zuiden

Circa 2196 kilometer

1 2 VAN OSLO NAAR DE PROVINCIE TELEMAR

210 km

ROUTE Route: Oslo – Drammen – Kongsberg – Notodden – Heddal – Skien

KM ROUTE

(1 DAG IN SKIEN)

- 0** Vanaf **Oslo** over de autosnelweg in zuidwestelijke richting naar
42 **Drammen**. Vandaar verder via de E 134 naar de mijnstad
80 **Kongsberg** en naar het hartje van de provincie Telemark in
112 **Notodden**. U brengt een bezoek aan de staafkerk
117 van **Heddal**. Van Heddal terug naar Notodden en langs langgerekte meren naar
210 **Skien**.

Vanaf het centrum van Oslo wijzen de borden langs de autosnelweg de weg richting **Drammen**, een stad die u na ongeveer een halfuur bereikt en gerust links kunt laten liggen. De weg verlaat nu de Drammensfjord en leidt u naar het binnenland van de provincie Telemark en naar de oude mijnstad **Kongsberg** (zie blz. 130–132). Verscheidene musea, zoals het Mijnbouwmuseum, het openluchtmuseum met zijn historische gebouwen en de oude zilvermijnen in Saggrenda bezorgen Kongsberg zijn charme.

In Saggrenda bent u meteen op de juiste weg naar **Notodden**, een moderne industriestad zonder bezienswaardigheden. Slechts enkele kilometers buiten de stad ligt echter de **staafkerk van Heddal** (zie blz. 130) in een bosrijk middelgebergtelschap. Het is de grootste staafkerk van het land en een van de belangrijkste bezienswaardigheden van Noorwegen. Als u na de bezichtiging van de staafkerk nog tijd over hebt, kunt u ook een bezoek brengen aan het kleine openluchtmuseum van Heddal.

Een plattegrond van en informatie over Oslo vindt u vanaf blz. 100, 101.

▼ Alles van hout, alles met de hand gemaakt: de staafkerk van Heddal is bedekt met ontelbare kleine houten dakspanen.

Nadat u Notodden achter u hebt gelaten, rijdt u verder langs kleine wegen door het bos- en waterrijke Telemark tot in **Skien** (zie blz. 140). Van oudsher drukt de industrie haar stempel op de hoofdstad van de provincie Telemark. Ibsenliefhebbers moeten dan weer zeker een bezoek brengen aan de boerderij Venstøp, waar de beroemde dichter een deel van zijn jeugd doorbracht.

Een van de grootste attracties van Telemark is het 105 kilometer lange **Telemarkkanaal** (zie blz. 141), dat meer dan honderd jaar geleden werd gegraven. Op het kanaal varen vandaag nog de twee historische schepen Victoria en Henrik Ibsen, die voor de tocht van Skien naar Dalen ongeveer 12 uur nodig hebben.

3 4 LANGS DE ZONNIGE ZUIDKUST

225 km

ROUTE Skien – Kragerø – Risør – Grimstad – Kristiansand

KM	ROUTE	(1 DAG IN HET SETESDAL)
0	Vanaf Skien in de richting van de zuidkust, daarna verder via de E 18 en ten slotte via kleine kustwegen tot in	
62	Kragerø . Terug naar de E 18, verder in zuidelijke richting en weer via secundaire wegen naar	
112	Risør ,	
179	Grimstad en	
225	Kristiansand .	

Na het korte uitstapje in de provincie Telemark, gaat de tocht vandaag van Skien naar de zuidkust. De eerste halte langs een hele reeks steden aan de zuidkust is **Kragerø** (zie blz. 132), dat verspreid ligt over verscheidene eilanden. Dit stadje weet te bekoren door zijn pittoreske stadsbeeld. Smalle steegjes en typische witte houten huizen maken de stad tot parel van de zuidkust. De schilder Edvard Munch en de sprookjestekenaar Theodor Kittelsen voelden zich hier thuis. In de zomer heerst er onder de overwegend Noorse bezoekers een uitgelaten vakantiefier. De kroegen en restaurants zitten vaak overvol.

Als u voldoende tijd hebt, kunt u nu via erg smalle kustwegen naar **Risør** rijden. Anders kunt u de goed aangelegde E 18 nemen, al lopen de laatste kilometers ook hier langs een smalle en bochtige weg. Risør (zie blz. 137) noemt zich graag de 'parel van de Rivièra'. Dit is niet geheel ten onrechte. Om de hoefijzervormige haven heen ligt een architectonisch harmonisch geconstrueerd geheel van stralend witte houten huizen.

Wie begin augustus naar het Houtenbotenfestival komt, ziet de kleine stad uit haar voegen barsten. U kunt dan echter ook een blik werpen op tientallen prachtige boten. Daarnaast loont een bezoek de moeite vanwege de talrijke galerieën en de goede maar dure restaurants.

Hier kunt u een uitstapje maken naar het ten zuiden van Risør gelegen eiland **Lyngør** (zie blz. 135). Dit autovrije, idyllische eiland ontvangt zijn bezoekers alsof de tijd is blijven stilstaan.

Als u niet voldoende tijd hebt, rijdt u meteen verder over de E 18, die een heel stuk door het binnenland loopt, via **Arendal** naar **Grimstad** (zie blz. 129).

Grimstad bezit niet alleen stralend witte houten huizen, maar heeft statistisch gezien ook het meeste aantal uren zon van het hele Noorse koninkrijk te bieden. Geniet van de zon op een van de dichtbijgelegen stranden. Het Ibsenmuseum in de Oude Apotheek, waar de grote dichter lang geleden in de leer ging, is een voorbeeld van het literaire erfgoed van de stad. Grimstad kan zelfs nog met een andere beroemdheid pronken. Even buiten de stad bracht Knut Hamsun zijn laatste jaren door op het landgoed **Nørholm**. **Kristiansand** (zie blz. 133, 134), de metropool van het Sørland, kennen de meesten alleen als veerboothaven die over goede verbindingen beschikt met Denemarken. U moet echter ten minste even een blik werpen op de levendige drukte rond de neogotische dom. Misschien kunt u ook nog het openluchtmuseum aan de rand van de stad en het dieren- en avonturenpark bezoeken.

Een plattegrond van en informatie over Stavanger vindt u vanaf blz. 158.

5 6 7 VIA DE NORDSJØVEGEN NAAR STAVANGER

320 km

ROUTE Kristiansand – Mandal – Lindesnes – Flekkefjord – Egersund – Stavanger

KM	ROUTE	(1 DAG IN STAVANGER, 1 DAG NAAR DE LYSEFJORD)
0	Vanaf Kristiansand via de goed aangelegde E 39 in westelijke richting naar	
51	Mandal . Verder naar de zuidelijkste punt van Noorwegen bij	
92	Kaap Lindesnes . Terug naar de hoofdweg en naar	
158	Flekkefjord . Hier op de Nordsjøvegen afslaan en naar de kust tot	
235	Egersund rijden. Verder langs de zee en kort voor	
320	Stavanger weer afslaan naar de E 39.	

▲▲ Idylle aan de Porsangerfjord in de Finnmark

REGIO I

OSLO EN OMGEVING

— Unieke ligging tussen fjord en bossen —

Wie met de boot naar **1** Oslo gaat, ziet de Noorse hoofdstad meteen van haar mooiste kant. Al vanaf een honderdtal kilometer ten zuiden van het stadscentrum vernauwt de open zee bij het begin van de Oslofjord. Geleidelijk aan komen de groene oevers dichterbij en vervolgens duiken de eerste huizen van Oslo op. Ingebed in de groene bossen van het gebied rond Oslo klimmen de huizen tegen de hellingen op als treden van een amfiteater. De Holmenkollenschans en het stadhuis, twee symbolen van de stad, zijn al te zien vanaf het water.

Wellicht verwent geen enkele andere hoofdstad haar bewoners met zoveel groen en een dergelijke variatie aan vlakbij gelegen recreatiegebieden. Het stadsgebied omvat ruim 450 km², waarvan echter meer dan 80 % onbebouwd is. Er is dus meer dan voldoende plaats voor de ongeveer 700.000 inwoners. Meer dan de helft van de Noorse hoofdstad bestaat uit bossen, waarin zich meer dan driehonderd meren verbergen. Zo bereiken de inwoners van Oslo in de zomer in enkele minuten een rustig meer, waarin ze kunnen baden, of een van de eilanden in de fjord. In de winter zijn ze even vlug bij de langlaufpistes, die al aan de rand van de stad beginnen. Geen enkele Europese hoofdstad heeft 1200 kilometer wandelpaden en 2500 kilometer langlaufpistes in haar onmiddellijke omgeving.

Een overzichtskaart met de reisregio's vindt u op de voorflap.

◀ Het stadhuis van Oslo waar elk jaar in december de Nobelprijs voor de Vrede wordt uitgereikt.

Fotoverantwoording

Bergen Tourist Board/Oddleiv Apneseth: blz. 171; Per Eide: blz. 170
Christian Nowak, Berlin: blz. 26, 36, 44, 50, 52, 55, 65, 77, 83 b., 105, 107, 112, 116, 117, 122, 124, 127, 128, 135, 139, 140, 148, 149, 150, 158, 167, 177, 182, 184 o., 204, 208, 214, 219, 225, 235, 237, 239, 242, 262, 263, 266
Fjord Norge/Frithjof Fure: blz. 192; Per Eide: blz. 184 b.; Terje Rakke: blz. 144, 172 b.
Hurtigruten: blz. 83 o.
iStock/Adam Smigielski: blz. 195; Avatar: blz. 275; Bjoern Wylezich: blz. 12; by ChoFu: blz. 59; Caroline Brundle Bugge: blz. 38; Cavan Images: blz. 231; CHUNYIP WONG: blz. 181; coffeecake: blz. 79; cookelma: blz. 21; 155; Dawnn: blz. 275; Dgwildlife: blz. 199; Dmitry_Chulov: blz. 11; 188; 256; Dougall_Photography: blz. 119; Dreamnordno: blz. 120; einbo: blz. 113; Eluney H: blz. 74; Erectus: blz. 277; Esa Ylisuvalo: blz. 259; Everste: blz. 151; f9photos: blz. 91; froydiga: blz. 106; Ingo Dörenberg: blz. 245; Issaurinko: blz. 147; jennynor: blz. 104; Julian Dewert: blz. 238; Ladiras: blz. 37; littlewormy: blz. 229; Ludovic Debono: blz. 92; MariusLtu: blz. 70; 172 o.; Martin Schein: blz. 61; Mikeu: blz. 273; NataliaNabereznaia: blz. 33; Nikolay Tsuguliev: blz. 15; Ondrej Prosimsky: blz. 271 b.; pawopa3336: blz. 272; Pe3check: blz. 154; Pedal-Power-Photos: blz. 10; peeterv: blz. 218; Pengranger: blz. 282; Pum Eva: blz. 280; Rixipix: blz. 277 b.; Roi Shomer: blz. 275 b.; RolfSt: blz. 56-67; 90; 193; RudyBalasko: blz. 183; SeppFriedhuber: blz. 276, 279; Sunil Singh: blz. 271 o.; Taku_S: blz. 166; 291; Thor Oliverson: blz. 18; tonefotografia: blz. 22; Tpopova: blz. 186; TT: blz. 268; tupungato: blz. 153; Wirestock: blz. 186
Jarle Wæhler; www.nasjonaleturistveger.no: blz. 250
Klaus Betz, Oberstenfeld: blz. 217, 232
Lillehammer Turist: blz. 32, 95, 203, 207 b.; Frank Klische: blz. 39; Hunderfossen Familiepark: blz. 207 o.; Maihaugen: blz. 80
Petra & Gerhard Zwinger-Schoner, Innsbruck: blz. 13, 97, 159, 165, 200, 211, 213, 219, 220, 243
Shutterstock/aaabbbccc: blz. 262; 399778584: blz. 42; Anibal Trejo: blz. 260; Anna Jedynek: blz. 103; Anna Jedynek: blz. 98; Byelikova Oksana: blz. 162; Claudiovidri: blz. 136; Fangor: blz. 24; Felix Lipov: blz. 17; GagliardiImages: blz. 109; Galyna Andrushko: blz. 226; HildaWeges Photography: blz. 94; Igor Plotnikov: blz. 5; Jan-Dirk Hansen: blz. 178; Larui Lohi: blz. 8; Mariusz.ks: blz. 26; Michael Schroeder: blz. 247; Mikkel Bigandt: blz. 212; Nanisimova: blz. 196; Natalia Kabliuk: blz. 71; Pippa Sanderson: blz. 45; RPBaiao: blz. 20; Samot: blz. 68; V. Belov: blz. 241; Voyagerix: blz. 73
Tapisserie de Bayeux: blz. 284
VISTA POINT Verlag (archieff), Rheinbreitbach: blz. 23, 35, 131, 283, 288, 287 b., 287 o., 290
www.pixelio.de: blz. 143, 174, 175

Voorplat cover: bovenaan: iStock/Elena-studio, midden: iStock/Voyagerix, onderaan: Shutterstock/TTStudio
Titelpagina: blz. 2/3: de Atlantische weg in Noorwegen: iStock/Voyagerix
Top 10: blz. 4/5: berglandchap in Jotunheimen National Park: Shutterstock/Igor Plotnikov

Auteur: Christian Nowak
Oorspronkelijke titel: Norwegen
Oorspronkelijke uitgever: VISTA POINT Verlag, Rheinbreitbach, Duitsland
Uit het Duits vertaald door Stijn Deblauwe
Vormgeving: Studio Lannoo
Zetwerk: Peter De Bock
Cartografie: Kartographie Huber, München
© VISTA POINT Verlag, Rheinbreitbach
©2024 Nederlandse tekst Uitgeverij Lannoo nv, Tiel
e-mail: redactie.toerisme@lannoo.be
D/2024/45/152 - ISBN 978 94 014 9901-9 - NUR 512

Registreer u op onze website en we sturen u regelmatig een nieuwsbrief met informatie over nieuwe boeken en met interessante, exclusieve aanbiedingen.
www.lannoo.com

Het redactieteam heeft de grootste zorg besteed aan de samenstelling en de controle van deze gids. Maar omdat de gegevens voortdurend gewijzigd worden, moet de praktische informatie (adressen, telefoonnummers, bezienwaardigheden, internetadressen) worden beschouwd als een aanwijzing. Het is dan ook best mogelijk dat bepaalde informatie bij het verschijnen van deze gids niet helemaal correct of volledig is. Wij kunnen daar niet verantwoordelijk voor worden gesteld. Deze gids bestaat voor en door u; u wijst ons dan ook een grote dienst door eventuele tekortkomingen of vergissingen te melden. Aarzel niet om ons uw opmerkingen en suggesties over de inhoud van deze gids mee te delen. Bij een eerstvolgende bijgewerkte editie zullen wij daar rekening mee houden.
e-mail: redactie.toerisme@lannoo.be

Niets uit deze uitgave mag worden vervoelvoudigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke wijze ook zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.